

Målnummer:	ÖÄ5496-09	Avdelning:	7
Avgörandedatum:	2010-04-23		
Rubrik:	Ett bolag, som förvärvat en fordran och denuntierat gäldenären därom, bevakade först fordran i gäldenärens konkurs. Sedan återkallade bolaget sin bevakning, varpå utdelningen avseende fordran i stället tillkom överlåtaren av densamma. Bolaget gjorde därefter gällande att fordran, och således överlåtarens rätt till utdelning, var sakrättsligt skyddad gentemot dennes borgenärer. Hovrätten har emellertid funnit att såväl konkursrättsliga som sakrättsliga överväganden medför att verkan av denuntiationen har upphört och att utdelningen inte är skyddad gentemot överlåtarens borgenärer.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 9 kap. 19 § konkurslagen (1987:672)• 29 § och 31 § skuldebrevslagen (1936:81)		
Rättsfall:	NJA 2007 s. 736		

REFERAT

Bakgrund

Till följd av lagakraftvunna domar hade Danske Bank en fordran på S.F och denne hade i sin tur en fordran på G.G. På ansökan av Danske Bank beslutade Kronofogdemyndigheten den 18 augusti 2004 om utmätning hos S.F. avseende en del av dennes fordran på G.G.

Den 23 januari 2006 försattes G.G. i konkurs vid Varbergs tingsrätt. Bevakningsförfarande ägde rum i konkursen. G.G:s konkursbo denuntierades den 8 februari 2006 om att S.F. hade överlåtit sin fordran på G.G. till Antartic Investments Limited (Antartic). S.F:s fordran på G.G. bevakades bland annat av Antartic och S.F. (S.F:s bevakning skedde reservationsvis; för det fall ett lagakraftvunnet beslut skulle påvisa att fordran inte hade övergått till Antartic). En s.k. jävsprocess pågick angående rätten till betalning i konkursen enligt dessa bevakningar. Antartic inkom sedan till tingsrätten med en återkallelse av dess bevakning. Tingsrätten beslutade därefter att utdelning skulle ske till S.F. mot bakgrund av dennes fordran på G.G.

På ansökan av Danske Bank beslutade Kronofogdemyndigheten den 18 juni 2008 att utmäta ytterligare en del av S.F:s "fordran på G.G. och därmed gäldenärens rätt till utdelning i G.G:s konkurs".

Nacka tingsrätt

Kronofogdemyndighetens beslut överklagades av Antartic till Nacka tingsrätt. Danske Bank bestred ändring.

Tingsrätten (rådmannen Thomas Arvefors) meddelade den 22 juni 2009 följande slutliga beslut (såvitt gäller huvudsaken).

SKÄL

Av utredningen framgår det att S.F. den 4 juni 2004 till Antartic överlät den fordran som domen i målet mellan S.F. och G.G. avser. Antartic har åberopat att bolaget denuntierade G.G:s konkursbo om överlåtelsen den 8 februari 2006. Uppgiften, som inte har bestritts av Danske Bank och som synes ha varit

ostridig i konkursärendet, får godtas. Genom denuntiationen blev Antartics förvärv av fordringen skyddad mot S.F:s borgenärer.

Kronofogdemyndigheten har i det överklagade beslutet hänvisat till 4 kap. 17 § utsökningsbalken. En förutsättning för att utmäta den rätt till utdelning i G.G:s konkurs som S.F. tillerkänts är enligt nämnda lagrum att det framgår att den fordran med vilken utdelningsrätten är förenad tillhör S.F.

Den omständigheten att Antartic återkallade sin bevakning av fordringen i G.G:s konkurs innebar att bolaget avstod från den rätt till utdelning i konkursen som må ha tillkommit bolaget. Med hänsyn till vad Antartic anförde i konkursärendet i samband med återkallelsen kan det inte anses att Antartic eftergav den äganderätt till fordringen som bolaget gör gällande eller att verkan av bolagets denuntiation har upphört. Den åtgärd som Antartic sålunda vidtog i konkursen har inte medfört att bolaget har förlorat äganderätten till fordringen. Danske Bank kan inte heller anses ha påstått att fordringen tillhör S.F.

Utmätningen avser följaktligen en fordran som tillhör Antartic. Utmätningen ska därför upphävas.

SLUT

Tingsrätten upphäver beslutet och därpå följande beslut om utbetalning till Danske Bank.

Svea hovrätt

Danske Bank överklagade tingsrättens beslut och yrkade att det i dess helhet skulle upphävas samt att Kronofogdemyndighetens beslut skulle fastställas. Antartic bestred ändring.

Hovrätten (hovrättspresidenten Fredrik Wersäll, hovrättsrådet Staffan Lind samt tf. hovrättsassessorn Niklas Schüllerqvist, referent) anförde i slutligt beslut den 3 februari 2010 följande.

SKÄL

Antartic har gjort gällande att bolaget har förvärvat S.F:s fordran på G.G. och att fordran är sakrättsligt skyddad i förhållande till S.F:s borgenärer. Hovrätten har emellertid inte att pröva det obligationsrättsliga förhållandet mellan S.F. och Antartic. Att denuntiationen av G.G:s konkursbo den 8 februari 2006 i och för sig gjordes på föreskrivet sätt har inte ifrågasatts i ärendet.

Av uppgifterna i ärendet framgår att Danske Bank redan under handläggningen vid Kronofogdemyndigheten gjorde gällande att den fordran i vilken utmätning sedermera ägde rum tillhör S.F. Frågan i ärendet är således vilken sakrättslig betydelse en återkallelse av en bevakning i konkurs ska tillmätas i relation till en tidigare denuntiation avseende samma fordran, d.v.s. om borgenären i fråga trots återkallelsen och trots att utdelningen avseende fordran tillkommer någon annan, ändå upprätthåller ett sakrättsligt skydd avseende den tidigare bevakade fordran.

En tvist angående en bevakad fordran i konkurs - en jävsprocess - innebär att t.ex. två borgenärer med konkurrerande anspråk kan få till stånd rättens prövning av bevakningarna. Av 9 kap. 19 § konkurslagen (1987:672) följer att genom ett beslut i en jävsprocess avgörs endast vilken rätt som tillkommer fordringen i konkursen. Ett avgörande i en jävsprocess saknar således rättskraft utom konkursen. Det medför att en borgenär, vars bevakning ogillas, inte av den anledningen är betagen den rättsliga möjligheten att få bifall till sitt fordringsanspråk i en rättegång mot gäldenären efter konkursens slut (se Welamson och Mellqvist, Konkurs, 10 uppl., 2003 s. 191). Ett beslut i en jävsprocess har emellertid, bortsett från vissa särskilda undantagsfall, rättskraft

i förhållande till den fortsatta handläggningen av konkursen samt vid fastställande av utdelning (se NJA 2007 s. 736 med vidare hänvisningar).

Genom Varbergs tingsrätts beslut den 10 juni 2008 om vilka borgenärer som har betalningsrätt i konkursen samt den därpå följande utdelningen är frågan om fördelningen av tillgångarna i konkursen således rättskraftigt avgjord. Detta förhållande talar enligt hovrättens uppfattning för att verkan av den dessförinnan gjorda denuntiationen har upphört vad gäller S.F:s rätt till utdelning i konkursen. Att Antartic utan hinder av tingsrättens beslut kan väcka talan mot G.G. och få till stånd en prövning av det obligationsrättsliga förhållandet dem emellan är en annan sak.

Hovrätten övergår här efter till en analys ifråga om bestämmelserna i skuldebrevslagen (1936:81) talar i samma riktning som det ovan anförda.

I 29 § nämnda lag regleras det förhållandet att ett enkelt skuldebrev har överlåtit. Av bestämmelsen följer att en gäldenär i en sådan situation kan betala till överlåtare med befriande verkan såvida han eller hon var i god tro om överlåtelser. Enligt 31 § första stycket samma lag är en överlåtelser av ett skuldebrev giltigt gentemot överlåtarens borgenärer endast om gäldenären har underrättats (denuntierats) om överlåtelser av överlåtare eller förvärvaren - det är således inte tillräckligt att gäldenären är i ond tro. Av förarbetena till skuldebrevslagen framgår att syftet med utformningen av lagens 31 § är att en överlåtelser ska kunna kontrolleras av utomstående, vilket begränsar möjligheten att genom uppdiktade eller till sin tidpunkt oriktigt angivna överlåtelser åsidosätta borgenärernas rätt (se NJA II 1936 s. 112 f.). De omnämnda bestämmelserna är analogiskt tillämpliga på fordringar av nu aktuellt slag.

Att skilja mellan den som har utdelningsrätt i konkursen och den som har äganderätt till fordringen innebär enligt hovrättens uppfattning bland annat att en konkursborgenär som återkallar sin bevakning i praktiken kan få utdelning i en annan konkursborgenärs namn utan att rätten har möjlighet att pröva eventuella invändningar mot den förres anspråk. Resonemanget medför även en betydande osäkerhet om vem som egentligen är berättigad till en viss utdelning. Syftet bakom utformningen av 31 § skuldebrevslagen talar därför enligt hovrättens mening med styrka mot att göra en åtskillnad mellan en återkallelse av en bevakning och giltigheten av en denuntiation avseende samma fordran i fall som det förevarande, då denuntiationen skett före utdelningen.

Bestämmelsen i 29 § skuldebrevslagen torde i förevarande fall medföra att konkursboet, för det fall att denuntiationen alltjämt anses gällande, inte skulle ha kunnat göra den utbetalning som följer av utdelningsbeslutet med befriande verkan, eftersom en denuntiation allmänt sett försätter gäldenären i ond tro. Att kräva att konkursboet ska betala till någon annan än den som framgår av utdelningsbeslutet framstår enligt hovrättens uppfattning som orimligt. Såvitt gäller utdelningsbeloppet måste därför betalning ha skett med befriande verkan från konkursboets sida. Det nu anförda talar således i samma riktning som konkurslagens bestämmelser.

Sammanfattningsvis medför såväl konkursrättsliga som sakrättsliga synpunkter att det utdelningsbelopp som tillkommer S.F. i konkursen inte är skyddat mot dennes borgenärer. Tingsrättens beslut ska således ändras.

SLUT

Med upphävande av tingsrättens beslut i dess helhet fastställer hovrätten Kronofogdemyndighetens beslut.

Hovrättens slutliga beslut meddelat: den 3 februari 2010.

Mål nr: ÖÅ 5496-09.

Lagrum: 9 kap. 19 § konkurslagen (1987:672); 29 och 31 §§ skuldebrevslagen (1936:81).

Rättsfall: NJA 2007 s. 736.

Litteratur: Welamson och Mellqvist, Konkurs, 10 uppl., 2003.

Sökord: Bevakning i konkurs; Denuntiation; Jävsprocess; Utdelning i konkurs; Återkallelse; Återkallelse av bevakning; Överlåtelse av fordran

Litteratur: Welamson och Mellqvist, Konkurs, 10 uppl., 2003
